

SPIS TREŚCI

WITOLD KLAUS

DAGMARA WOŹNIAKOWSKA-FAJST

Wprowadzenie, czyli dlaczego warto badać kariery kryminalne oraz jak można to robić. 9

1. Potrzeba i historia badań karier kryminalnych..... 9
2. Badana zbiorowość 14
3. Krótko o metodach badawczych 16
4. Perspektywa badawcza analizy wywiadów 17
5. Cele badań i hipotezy badawcze 20
6. Czym jest kariera kryminalna, czyli problem z definicją 22
7. Struktura książki 25

KONRAD BUCZKOWSKI

PAULINA WIKTORSKA

Kariery kryminalne – Problem definicji 31

1. Zagadnienia wstępne 31
2. Powrotność do przestępstwa a recydywa 33
3. Ogólne koncepcje przyczyn przestępczości powrotnej w wybranych teoriach kryminologicznych 35
4. Wybrane perspektywy analizowania aktywności kryminalnej oraz definicje karier kryminalnych 43
5. Podsumowanie 59

JUSTYNA WŁODARCZYK-MADEJSKA

DOMINIK WZOREK

Jak badać aktywność przestępczą w toku życia? Perspektywa teoretyczna 63

1. Wprowadzenie do *life-course criminology* 63
2. Parametry trajektorii przestępczej 77
 - 2.1. Rozpoczęcie, zakończenie oraz długość trajektorii (*duration*) 80
 - 2.2. Prewalencja 82

2.3. Bezwzględne natężenie przestępczości	85
2.4. Częstotliwość	86
2.5. Koncentracja	88
3. Podsumowanie	89

IRENA RZEPLIŃSKA

Historia badań karier kryminalnych w kryminologii polskiej 91

1. Pytania i hipotezy badawcze.....	93
2. Wyniki badań nad dalszymi losami sprawców przestępstw: pozostanie albo wyjście, odejście, wygaszanie aktywności kryminalnej	107
3. Podsumowanie	115
4. Co wynika z tych badań?.....	120

MONIKA SZULECKA

Docieranie do informacji o aktywności przestępczej jednostek – Metodologiczne aspekty badań własnych nad karierami kryminalnymi 121

1. Możliwości i ograniczenia związane z wyborem metod badania aktywności przestępczej oraz źródeł danych	122
2. Procedury badawcze w ramach badania karier kryminalnych w latach 2017–2020	130
2.1. Analiza danych zastanych	131
2.2. Harmonizacja zbiorów danych pochodzących z badań nad nieletnimi	132
2.3. Sprawdzenie i analiza dalszej karalności	139
2.4. Badanie aktowe dotyczące wielokrotnych sprawców przestępstw.....	145
2.5. Przygotowanie badania jakościowego w zakładach karnych.....	148
2.6. Merytoryczne i etyczne aspekty realizacji wywiadów jakościowych z udziałem skazanych	153
3. Ogólna charakterystyka zbiorów danych analizowanych pod kątem karier kryminalnych.....	159
3.1. Zbiór danych ilościowych obejmujący dane 2397 „byłych nieletnich”	159

3.2. Indywidualne wywiady jakościowe ze skazanymi	162
3.3. Podejście do łączenia danych ilościowych z jakościowymi	163
4. Doświadczenie i kompetencje badaczy w kontekście wyzwań badawczych	165
5. Podsumowanie	168

KONRAD BUCZKOWSKI

PAULINA WIKTORSKA

Struktura przestępczości dawnych nieletnich sprawców czynów karalnych w okresie ich dorosłości – pokolenie transformacyjne i milenijne 173

1. Wprowadzenie	173
2. Ogólna charakterystyka struktury przestępczości w Polsce w okresie transformacji i po jej zakończeniu	174
3. Przestępczość w losach życiowych badanych z pokolenia transformacyjnego i milenijnego	178
3.1. Uwagi metodologiczne	178
3.2. Pokolenie transformacyjne i milenijne – próba porównania	180
4. Kariera przestępcza według typów przestępstw	188
4.1. Przestępczość w nieletniości i w dorosłości	188
4.1.1. Skazani mężczyźni z pokolenia transformacyjnego i milenijnego	188
4.1.2. Skazane kobiety	192
4.1.3. Kobiety i mężczyźni w nieletniości i dorosłości – porównanie	194
4.2. „Specjalizacja” w przestępczości	197
5. Podsumowanie	200

JUSTYNA WŁODARCZYK-MADEJSKA

DOMINIK WZOREK

Jak długo i jak dużo? Analiza empiryczna aktywności przestępczej w toku życia badanych 203

1. Wprowadzenie	203
2. Opis badanej zbiorowości	205
3. Badani na tle rówieśników	210

4. Uwagi metodologiczne.....	213
5. Parametry trajektorii przestępczych 2017.....	214
5.1. Wejście, odejście oraz długość trajektorii przestępczej.....	214
5.2. Prewalencja	220
5.3. Bezwzględne natężenie przestępczości	222
5.4. Częstotliwość	224
6. Podsumowanie	225

JUSTYNA WŁODARCZYK-MADEJSKA

DOMINIK WZOREK

Różne drogi, różne wzory. Typologie trajektorii przestępczych 227

1. Wprowadzenie	227
2. Metody wyróżniania trajektorii przestępczych.....	228
3. Metody badań.....	254
4. Opis danych poddawanych analizie i wybór modelu	255
5. Trajektorie przestępcze pokolenia milenijnego	260
5.1. Nie-sprawcy	269
5.2. Sprawcy przypadkowi.....	271
5.3. Sprawcy czasowo aktywni o niskiej aktywności	274
5.4. Sprawcy czasowo aktywni o wysokiej intensywności....	278
5.5. Sprawcy późnoaktywni.....	281
5.6. Sprawcy chroniczni.....	284
6. Podsumowanie	288

DAGMARA WOŹNIAKOWSKA-FAJST

Kariery kryminalne kobiet.....291

1. Badana grupa	293
2. Przestępczość w dorosłości: występowanie karier kryminalnych, czas ich trwania i natężenie przestępczości....	295
2.1. Powrotność do przestępstwa i występowanie karier kryminalnych.....	295
2.2. Czas trwania karier kryminalnych.....	296
2.3. Natężenie przestępczości	298
2.4. Struktura przestępczości kobiet i mężczyzn	309
2.5. Motywacje przestępczości kobiet	316

2.6. Sytuacja rodzinna w nieletniości a późniejsze losy	323
3. Kariery kryminalne kobiet a pozbawienie wolności.....	327
4. Podsumowanie	331

OLGA WANICKA

DAGMARA WOŹNIAKOWSKA-FAJST

Bez korzeni, bez skrzydeł. Czynniki ryzyka w ocenie chronicznych przestępców

1. Wprowadzenie	333
2. Uwagi metodologiczne.....	335
3. Kontrola jako czynnik powstrzymujący przestępców przed popełnianiem przestępstw	337
4. Obciążenia biologiczne, niepowodzenia szkolne i przemoc w życiu badanych.....	341
5. Rodzina.....	350
5.1. Struktura rodziny badanych	352
5.2. Nieporadność wychowawcza i brak kontroli jako czynniki ryzyka.....	357
5.3. Rola matki w życiu badanych.....	366
5.4. Rola ojca w życiu badanych.....	372
5.5. Przystępczość, problemy i zachowania dewiacyjne rodzeństwa	379
5.6. Status socjoekonomiczny rodziny	382
6. Otoczenie społeczne – podwórko i koledzy	389
6.1. Przestrzeń życiowa	390
6.2. Koledzy.....	393
6.3. Koncepcja męskości a zachowania dewiacyjne nieletnich chłopców	398
6.4. Sposoby spędzania wspólnie czasu.....	402
7. Pomoc instytucjonalna: wsparcie czy fiasko?	405
8. Podsumowanie	416

WITOLD KLAUS

Sidla i udręki, czyli co stoi na przeszkodzie procesu odchodzenia od przestępczości?

1. Wprowadzenie	421
2. Perspektywa badawcza.....	425

3. Teoretyczne spojrzenie na proces odchodzenia od przestępczości	426
4. Haki, sidła i udręki na drodze odchodzenia od przestępczości	436
5. Udręki kary pozbawienia wolności przenikające poza więzienie	443
5.1. Rola dolegliwości kary w zapobieganiu przestępczości	443
5.2. Przenikanie udręk izolacji poza mury więzienia	448
6. Sidła piętna wytworzonego przez system wymiaru sprawiedliwości i kontakt z nim	460
6.1. Publiczne napiętnowanie przez społeczeństwo	462
6.2. Uwewnętrzniany wstyd jako hamulec zmiany.....	470
6.3. Dalsze pogłębianie piętna przez instytucje pomocowe, organy ścigania i instytucje wymiaru sprawiedliwości	473
7. Udręki osamotnienia na wolności i braku systemu wsparcia	485
8. Psychologiczne udręki związane z procesem odchodzenia od przestępczości	497
9. Podsumowanie	503

IRENA RZEPLIŃSKA
PAULINA WIKTORSKA

Podsumowanie507

Bibliografia 519
